

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - अर्थशास्त्र

इयत्ता - ११ वी

घटकनिहाय गुणविभागणी

अ. क्र.	घटक	प्रत्यक्ष गुण	विकल्पासह गुण
१.	अर्थशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना	०९	१३
२.	पैसा	०८	१२
३.	विभाजन मूल्य	०९	१३
४.	महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था	०८	१२
५.	भारतातील ग्रामीण विकास	०६	०८
६.	भारतातील लोकसंख्या	०८	१२
७.	भारतातील बेरोजगारी	०८	१२
८.	भारतातील दारिद्र्य	०८	१२
९.	भारताचे १९९१ पासूनचे आर्थिक धोरण	०९	१३
१०.	भारतातील आर्थिक नियोजन	०७	०९
	एकूण	८०	११६

उद्दिष्टानुसार गुण विभागणी

अ.क्र.	उद्दिष्टे	गुण	विकल्पासह गुण	टक्केवारी
१.	ज्ञान	१५	२१	१९%
२.	आकलन	२०	२९	२५%
३.	उपयोजन	३०	४४	३७%
४.	कौशल्य	१५	२२	१९%
	एकूण	८०	११६	१००%

प्रश्न प्रकारानुसार गुण विभागणी

अ.क्र.	उद्दिष्टे	गुण	विकल्पासह गुण	टक्केवारी
१.	वस्तुनिष्ठ	२०	२०	२५%
२.	अतिलघुत्तरी	१२	२०	१५%
३.	लघुत्तरी	३२	५२	४०%
४.	दिर्घोत्तरी	१६	२४	२०%
	एकूण गुण	८०	११६	१००%

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - अर्थशास्त्र
इयत्ता - ११ वी

अर्थशास्त्र - प्रश्नपत्रिका आराखडा इ. ११ वी

लेखी परीक्षा - ५० गुण

वेळ : २.३० तास

प्रश्न क्र.	प्रश्न	प्रत्येक प्रश्नाचे गुण	एकूण प्रश्न	प्रत्यक्ष गुण	विकल्पासह गुण
१.	खाली दिलेल्या प्रश्न प्रकारांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न निवडावेत १. योग्य पर्याय निवडा २. सहसंबंध पूर्ण करा. ३. आर्थिक पारिभाषिक शब्द लिहा. ४. विसंगत शब्द ओळखा. ५. खालील विधाने पूर्ण करा. ६. चुकीची जोडी शोधा. ७. विधाने व तर्क प्रश्न ८. योग्य जोडीचा पर्याय निवडा.	१ १ १ १ १ १ १ १	५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५	१०	१०
२.	अ) खालील उदाहरणांच्या आधारे संकल्पना ओळखून संकल्पना स्पष्ट करा. (३ पैकी २) ब) फरक स्पष्ट करा. (३ पैकी २)	२ २	४ ४	४ ४	६ ६
३.	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३ पैकी २)	४	८	८	१२
४	खालील विधानांशी आपण सहमत 'आहात' किंवा 'नाहीत' ते सकारण स्पष्ट करा. (३ पैकी २)	४	८	८	१२
५.	खालील तक्ता, आकृती, उतारा अभ्यासून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३ पैकी २)	४	८	८	१२
६.	सविस्तर उत्तरे लिहा. (२ पैकी १)	८	८	८	१६
	एकूण			५०	७४

इयत्ता ११ वी
विषय : अर्थशास्त्र
प्रथम सत्र परीक्षा
नमुना प्रश्नपत्रिका आराखडा

गुण : ५०

वेळ : २.३० तास

सूचना - १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

- २) आवश्यक त्या ठिकाणी कोष्टके/आकृत्या काढा.
- २) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- ३) सर्व मुख्य प्रश्नांची उत्तरे नवीन पानांवर लिहावीत.

प्रश्न १ :

(१०)

अ) योग्य पर्याय निवडा.

(०५)

१)

२)

३)

४)

५)

ब) विसंगत शब्द ओळखा

(०५)

१)

२)

३)

४)

५)

प्रश्न २ :

(०८)

अ) खालील उदाहरणांच्या आधारे संकल्पना ओळखून संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(४)

१)

२)

३)

ब) फरक स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(४)

१)

२)

३)

प्रश्न ३ : खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(८)

१)

२)

३)

प्रश्न ४ : खालील विधानांशी आपण सहमत 'आहात' किंवा 'नाहीत' ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) (८)

१)

२)

३)

प्रश्न ५ : खालील तक्ता, आकृती, उतारा अभ्यासून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(८)

१)

२)

३)

प्रश्न ६ : सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

(८)

१)

२)

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे

विषय - अर्थशास्त्र
इयत्ता - ११ वी व १२ वी

अर्थशास्त्र - प्रश्नपत्रिका आराखडा इ. ११ वी

लेखी परीक्षा - ८० गुण

वेळ : ३ तास

प्रश्न क्र.	प्रश्न	प्रत्येक प्रश्नाचे गुण	एकूण प्रश्न	प्रत्यक्ष गुण	विकल्पासह गुण
१.	खाली दिलेल्या प्रश्न प्रकारांपैकी कोणतेही चार प्रश्न निवडावेत १. योग्य पर्याय निवडा २. सहसंबंध पूर्ण करा. ३. आर्थिक पारिभाषिक शब्द लिहा. ४. विसंगत शब्द ओळखा. ५. खालील विधाने पूर्ण करा. ६. चुकीची जोडी शोधा. ७. विधाने व तर्क प्रश्न ८. योग्य जोडीचा पर्याय निवडा.	१ १ १ १ १ १ १ १	५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५	२०	२०
२.	अ) खालील उदाहरणांच्या आधारे संकल्पना ओळखून संकल्पना स्पष्ट करा. (५ पैकी ३) ब) फरक स्पष्ट करा. (५ पैकी ३)	२ २	६ ६	६ ६	१० १०
३.	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (५ पैकी ३)	४	१२	१२	२०
४	खालील विधानांशी आपण सहमत 'आहात' किंवा 'नाहीत' ते सकारण स्पष्ट करा. (५ पैकी ३)	४	१२	१२	२०
५.	खालील तक्ता, आकृती, उतारा अभ्यासून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३ पैकी २)	४	८	८	१२
६.	सविस्तर उत्तरे लिहा. (३ पैकी २)	८	१६	१६	२४
	एकूण			८०	११६

इयत्ता ११ वी व १२ वी
विषय : अर्थशास्त्र
नमुना प्रश्नपत्रिका आराखडा

लेखी परीक्षा - ८० गुण

वेळ : ३ तास

- सूचना - १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२) आवश्यक त्या ठिकाणी कोष्टके/आकृत्या काढा.
२) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) सर्व मुख्य प्रश्नांची उत्तरे नवीन पानांवर लिहावीत.

प्रश्न १ :

(२०)

अ) योग्य पर्याय निवडा.

(०५)

१)

२)

३)

४)

५)

ब) विसंगत शब्द ओळखा

(०५)

१)

२)

३)

४)

५)

क) सहसंबंध पूर्ण करा.

(०५)

१)

२)

३)

४)

५)

ड) आर्थिक पारिभाषिक शब्द लिहा.

(०५)

१)

२)

३)

४)

५)

प्रश्न २ : (१२)

अ) खालील उदाहरणांच्या आधारे संकल्पना ओळखून संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही तीन) (६)

१)

२)

३)

४)

५)

ब) फरक स्पष्ट करा. (कोणतेही तीन) (६)

१)

२)

३)

४)

५)

प्रश्न ३ : खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (१२)

१)

२)

३)

४)

५)

प्रश्न ४ : खालील विधानांशी आपण सहमत 'आहात' किंवा 'नाहीत' ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही तीन) (८)

१)

२)

३)

४)

५)

प्रश्न ५ : खालील तक्ता, आकृती, उतारा अभ्यासून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (८)

१)

२)

३)

प्रश्न ६ : सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१६)

१)

२)

३)

इयत्ता ११ वी/इयत्ता १२ वी
विषय : अर्थशास्त्र
अंतर्गत मूल्यमापन आराखडा

वेळ - १ तास

२० गुण

- १) २० गुणांच्या अंतर्गत मूल्यमापनासाठी उपयोजनावर आधारित चाचणी द्यावी.
- २) ही चाचणी संपूर्ण अभ्यासक्रमावर असावी.
- ३) या चाचणीसाठी एक तासाचा वेळ देण्यात यावा.
- ४) या चाचणीच्या प्रश्नपत्रिकेचा आराखडा विद्यार्थी त्यातच उत्तरे लिहू शकतील असा असावा.
- ५) ही चाचणी परीक्षा शाळा / क. महाविद्यालयाच्या वेळापत्रकानुसार फेब्रु. / मार्च / एप्रिल मध्ये घ्यावी.
- ६) सदर चाचणीचा अहवाल किमान वर्षभरासाठी जतन करून ठेवावा.

उपयोजनावर आधारित चाचणी		
प्रश्न क्र.	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१.	योग्य पर्याय निवडा	४
२.	विसंगत शब्द ओळखा.	४
३.	सहसंबंध पूर्ण करा.	४
४.	आर्थिक पारिभाषिक शब्द लिहा.	४
५.	खाली दिलेल्या घटनांवरून तुमचे मत स्पष्ट करा.	४ (प्रत्येकी दोन गुण)
	अ.	
	ब.	
	एकूण	२०

पाठ्यपुस्तकात वापरलेल्या वस्तुनिष्ठ प्रश्नप्रकारांपैकी कोणत्याही चार प्रश्न प्रकारांचा वापर करावा.

वार्षिक मूल्यमापन आराखडा		
अ.क्र.	घटक	गुण
१.	प्रथम घटक चाचणी	२५
२.	प्रथम सत्र परीक्षा	५०
३.	द्वितीय घटक चाचणी सत्र	२५
४.	द्वितीय सत्र परीक्षा	८०
५.	अंतर्गत मूल्यमापन	२०
	एकूण गुण	२००

२०० पैकीचे गुण हे १०० गुणात परिवर्तित करावयाचे आहेत.

**Maharashtra State Board of Secondary and
Higher Secondary School
Sub. : Economics (English Medium)
Std. XI**

Distribution of Marks			
Sr. No.	Units	Marks	Marks with option
1	Basic concepts in Economics	09	13
2	Money	08	12
3	Partition values	09	13
4	The economy of Maharashtra	08	12
5	Rural development in India	06	08
6	Population in India	08	12
7	Unemployment in India	08	12
8	Poverty in India	08	12
9	Economic Policy in India since 1991	09	13
10	Economic planning in India	07	09
	Total Marks	80	116

Question wise distribution of marks				
Sr. No.	Types of Question	Net Marks	Percentage	Marks with options
1.	Objective	20	25	20
2.	Very short	12	15	20
3.	Short Answer	32	40	52
4.	Long answer	16	20	24
	Total	80	100	116

Distribution of Marks as per the objectives

Sr. No.	Types of Question	Net Marks	Percentage	Marks with options
1.	Knowledge	15	19	21
2.	Understanding	20	25	29
3.	Application	30	37	44
4.	Skill	15	19	22
	Total Marks	80	100	116

**Maharashtra State Board of Secondary and
Higher Secondary School**
Sub. : Economics
Std. XI & XII

Structure of Proposed Question Paper Pattern

Marks - 50

Time : 2.30 Hrs

Q. No.	Nature of question	Marks per Que.	Total Marks	Marks without option	Marks with option
1.	From the following types of sub questions any 2 will be asked. 1. Choose the correct option 2. Complete the correlation 3. Give economic term 4. Find the odd word out 5. Complete the following statements 6. Choose the wrong pair 7. Assertion and reasoning questions 8. Identify the right group of pairs from the given option	1 1 1 1 1 1 1 1	5 5 5 5 5 5 5 5		10 10
2.	A. Identify and explain the concept from the given illustrations. (any 2 out of 3) B. Distinguish between. (any 2 out of 3)	2 2	4 4	4 4	6 6
3.	Answer the following questions (any 2 out of 3)	4	8	8	12
4.	State with reasons whether you agree or disagree with the following statements. (any 2 out of 3)	4	8	8	12
5.	Study the following table, figure, passage and answer the questions. (any 2 out of 3)	4	8	8	12
6.	Answer in detail (any 1 out of 2)	8	8	8	16
	Total Marks			50	74

Terminal Examination
Std. XI
Sub. : Economics
Structure of Model Question Paper

Max. Marks : 50

Time - 2.30 Hrs.

Note :- 1) All questions are compulsory.

2) Draw neat and clear tables / diagram wherever necessary.

3) Figures to right indicate full marks

4) Write answer to all main questions on new pages.

Q.No.1 (10)

(A) Choose the correct option (5)

1)

2)

3)

4)

5)

B) Give Economic term. (5)

1)

2)

3)

4)

5)

Q.No. 2 : A) Identify and Explain the concept from the given illustrations. (4)

(Any two)

1)

2)

3)

Q.No. 3 : B) Distinguish between. (Any two) (4)

1)

2)

3)

Q.No. 3 : Answer the following questions. (Any two) (8)

1)

2)

3)

Q.No. 4 : State with reasons whether you agree or disagree with the following statements. (Any two) (8)

1)

2)

3)

Q.No. 5 : Study the following table, figure, passage and answer the questions. (Any two) (8)

1)

2)

3)

Q.No. 6 : Answer the detail. (Any one) (8)

1)

2)

**Maharashtra State Board of Secondary and
Higher Secondary School**
Sub. : Economics
Std. XI & XII

Structure of Proposed Question Paper Pattern Std. XI & XII

Marks - 80

Time : 3 Hrs

Q. No.	Nature of question	Marks per Que.	Total Marks	Marks without option	Marks with option
1.	From the following types of sub questions any 4 will be asked. 1. Choose the correct option 2. Complete the correlation 3. Give economic term 4. Find the odd word out 5. Complete the following statements 6. Choose the wrong pair 7. Assertion and reasoning questions 8. Identify the right group of pairs from the given option	1 1 1 1 1 1 1 1	5 5 5 5 5 5 5 5	20	20
2.	A. Identify and explain the concept from the given illustrations. (any 3 out of 5) B. Distinguish between. (any 3 out of 5)	2 2	6 6	6 6	10 10
3.	Answer the following questions (any 3 out of 5)	4	12	12	20
4.	State with reasons whether you agree or disagree with the following statements. (any 3 out of 5)	4	12	12	20
5.	Study the following table, figure, passage and answer the questions. (any 2 out of 3)	4	8	8	12
6.	Answer in detail (any 2 out of 3)	8	16	16	24
	Total Marks			80	116

Terminal Examination
Std. XI/XII
Sub. : Economics (English Medium)
Structure of Model Question Paper

Max. Marks : 80

Time - 3 Hrs.

Note :- 1) All questions are compulsory.

2) Draw neat and clear diagram wherever necessary.

3) Figures to right indicate full marks

4) Write answer to all main questions on new pages.

Q.No.1 (20)

(A) Choose the correct option (5)

1)

2)

3)

4)

5)

B) Find the Odd word. (5)

1)

2)

3)

4)

5)

C) Complete the correlation (5)

1)

2)

3)

4)

5)

D) Give Economic term. (5)

1)

2)

3)

4)

5)

Q.No. 2 : A) Identify and Explain the concept from the given illustrations. (6)

(any three)

1)

2)

3)

4)

5)

B) Distinguish between. (Any three) (6)

1)

2)

3)

4)

5)

Q.No. 3 : Answer the following questions. (Any three) (12)

1)

2)

3)

4)

5)

Q.No. 4 : State the reasons whether you agree or disagree with the following statements. (any three) (12)

1)

2)

3)

4)

5)

Q.No. 5 : Study the following table, figure, passage and answer the questions. (8)

(any two)

1)

2)

3)

Q.No. 6 : Answer the detail. (Any two) (16)

1)

2)

3)

Std. XI/XII
Sub. : Economics (English Medium)
Structure of Internal Question Paper

- **Application based Test**

1. An application based test should be conducted for Internal assessment for 20 Marks
2. Application based test should be based on the entire syllabus.
3. Time allotted for Application based test is one hour.
4. Question paper for this test is to be framed in such a way that the students will be able to write the answers on the same sheet.
5. This test for std. XI should be conducted in Feb/Mar/April depending upon examination schedule of the respective college.
6. The record of this test must be Preserve for one year.

Application Based Test Pattern		
Marks - 20		Time - 1 Hrs
Que. No.	Units	Marks
1	Choose the correct option	4
2	Find the odd Word	4
3	Complete the correlation	4
4	Give Economic term	4
5	Study the following situations & express you opinion Situation - 1 Situation - 2	4 (2 marks for each situation)
Total Marks		20

Use any four parameters for objective questions from Text book.

Structure of Annual Evaluation

Que. No.	Units	Marks
1	First Unit Test	25
2	First Term Exam	50
3	Second Unit Test	25
4	Second Term Exam	80
5	Internal Evaluation	20
	Total Marks	200